

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ในประเทศ : ศึกษากรณีเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวปานใจ สุมะดิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภูมิศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-564-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15513

i1745720%

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIO-ECONOMIC FACTORS AND
TRAVELLING DISTANCE OF DOMESTIC TOURISTS
: A CASE STUDY OF SRINAGARIND DAM
CHANGWAT KANCHANABURI

Miss Panjai Sumatinun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Geography
Graduate School
Chulalongkorn University
1989

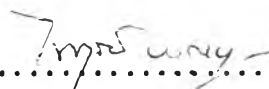
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับระยะทางในการ
เดินทางของนักท่องเที่ยวในประเทศ : ศึกษากรณีเขื่อนศรีนครินทร์
จังหวัดกาญจนบุรี
โดย นางสาวปานใจ สุมะตินันท์
ภาควิชา ภูมิศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พงสะบุตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรไภย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์ สิริโพลย์สินธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พงสะบุตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รัชนิกร บุญ-หลง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เนตรนภิศ นาควัชระ)

ปานใจ สุ่มสินนท์ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย : ศึกษากรณีเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี
(THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIO-ECONOMIC FACTORS AND TRAVELLING DISTANCE OF DOMESTIC TOURISTS : A CASE STUDY OF SRINAGARIND DAM, CHANGWAT KANCHANABURI) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ไพฑูริย์ พงศ์บุตร, 142 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระยะทางในการเดินทาง และลักษณะของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากภูมิภาคที่ระยะทางไม่เกิน 130 กิโลเมตรจากตัวเขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องหลักของการใช้ความพยายามน้อยที่สุดของจอร์ยี เค ฮิฟฟ์ (ค.ศ. 1949) และจากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับระยะทางในการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า ระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับรายได้ วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเขื่อนศรีนครินทร์ พาหนะเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่มาเขื่อนศรีนครินทร์ ระยะเวลาในการเดินทาง เหตุผลที่เดินทางมา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และจำนวนผู้ร่วมเดินทางมากับผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ไม่สัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมที่เกี่ยวข้องกับเพศ ลักษณะการเดินทาง การพักผ่อน สถานที่พักผ่อน ความสะดวกในการเดินทาง และสิ่งดึงดูดใจที่บริเวณเขื่อนศรีนครินทร์

จากการวิจัยหาปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยว พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ร่วมเดินทางมากับผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลต่อระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ระดับรายได้ และความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ภาควิชา ภูมิศาสตร์
สาขาวิชา ภูมิศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต ปานใจ สุ่มสินนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ไพฑูริย์ พงศ์บุตร

PANJAI SUMATINUN : THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIO-ECONOMIC FACTORS AND TRAVELLING DISTANCE OF DOMESTIC TOURISTS : A CASE STUDY OF SRINAGARIND DAM, CHANGWAT KANCHANABURI. THESIS ADVISOR : PROF. PAITON PONGSABUTRA, M.A. 142 PP.

The purpose of this research is to study the travelling distances and the characteristics of domestic tourists at Srinagarind Dam, Changwat Kanchanaburi, as well as the relationship between various socio-economic factors and travelling distances of those tourists.

According to the study, most tourists originated from near locations with a distance of not more than 130 kilometres from the dam's site. This finding corresponds theoretically with the concept of "The Principle of Least Effort" propagated by George K. Zipf in 1949. In analyzing statistically the relationship between various socio-economic factors and travelling distances, it has been found that the latter is related significantly with those variables namely age, marital status, type of occupation, level of income, travelling purpose, type of vehicles used, travelling frequencies, time used in travelling, travelling reason, travelling cost, and size of entourage. On the other hand, variables that are not related significantly with travelling distances consist of sex, mode of travelling, overnight stay during travel, place of accommodation, travelling accessibility, and effect of pull factors at Srinagarind Dam.

As regards the degree to which each socio-economic factor affects the travelling distances of the tourists, it has been found that the size of entourage has the greatest effect. Next in order are travelling cost, level of income and travelling accessibility respectively.

ภาควิชา ภูมิศาสตร์
สาขาวิชา ภูมิศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้คิด วราภรณ์ สมบูรณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ใหญ่สมบูรณ์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของบุคคลหลายฝ่าย นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ซึ่งต้องใช้เวลา การประสานงาน และการปรึกษาหารือกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและนักทอ่งเที่ยว ที่ได้ให้ความกรุณาและความร่วมมือ ทำให้การศึกษาลุล่วงผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปด้วยดี

ขอขอบคุณคุณสมวงศ์ ไปษยานนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ คุณวีรวัฒน์ ชลาชน ผู้อำนวยการเขื่อนศรีนครินทร์ คุณสุฤษฎี มีประดิษฐ์ ประชาสัมพันธ์เขื่อนศรีนครินทร์ คุณอนุชาติ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก

ขอขอบคุณอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ พงศบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและติดตามผลงานด้วยความเอาใจใส่เสมอมา รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ ศุภพงษ์พิเชฐ และคุณปองจิต แจ่มจำรัส ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาทางด้านสถิติด้วยดีมาโดยตลอด ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์ สิริโพนุลย์สินธ์ ที่เป็นทั้งประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ รัชนิกร บุญ-หลง และรองศาสตราจารย์เนตรนภิส นาควัชระ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณครูผู้ถ่ายทอดวิทยาการ ตลอดจนคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และเพื่อนนิสิตในภาควิชาภูมิศาสตร์ทุกท่านที่ได้ห่วงใย ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดเวลาที่ทำงานวิจัยนี้

การที่ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการศึกษาจนจบชั้นมหาบัณฑิตได้ ด้วยความเชื่อมั่น กอปรกับกำลังใจและทุนทรัพย์ของคุณแม่และพี่ ๆ ตลอดจนการสนับสนุนของคุณน้ำ พลเรือโทปริศา-พฤศจิกายนจนรัตน์ เป็นความซาบซึ้งที่ผู้วิจัยขอระลึกถึงตลอดไป

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอีกหลายท่านซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือด้วยดีแก่ผู้วิจัย ซึ่งมีอาจกล่าวถึงได้หมด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งหลาย และขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ปานใจ สมะคินันท์

มีนาคม 2532

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ธ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้มนุษย์เดินทางท่องเที่ยว.....	7
แนวความคิดที่เกี่ยวกับการเดินทาง.....	10
แนวความคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	ลักษณะทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี..... 25
	ลักษณะทางภูมิศาสตร์..... 25
	1. ที่ตั้ง ขนาด และเขตการปกครอง..... 25
	2. ลักษณะภูมิประเทศ..... 27
	3. ลักษณะภูมิอากาศ..... 29
	4. แหล่งน้ำ..... 29
	5. การคมนาคม..... 34
	ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี..... 37
	1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว..... 38
	2. สภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี..... 41
4	พื้นที่ศึกษา..... 44
	ลักษณะของ เขื่อนศรีนครินทร์..... 44
	1. ความเป็นมา..... 44
	2. การดำเนินงาน..... 45
	3. ลักษณะของ เขื่อนและอ่างเก็บน้ำ..... 45
	4. ภูมิลำเนาและจำนวนนักท่องเที่ยว..... 46
	5. สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว..... 47
	6. สิ่งอำนวยความสะดวก..... 48
	7. การคมนาคม..... 50
	8. การให้บริการด้านข่าวสารและความรู้..... 50
	9. พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว..... 51
	สภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวที่เขื่อนศรีนครินทร์..... 52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 การวิเคราะห์และอภิปรายผลข้อมูล.....	54
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและลักษณะการท่องเที่ยว.....	54
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้าน เศรษฐกิจสังคมแต่ละตัวแปร กับระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยว.....	72
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรร่วมด้าน เศรษฐกิจสังคมหลาย ๆ ตัวแปรกับระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยว	92
6 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	103
ข้อสรุปในการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนักท่องเที่ยวของเขื่อนศรีนครินทร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2528	47
2 จำนวนผู้เข้าพักบ้านพักรับรอง เขื่อนศรีนครินทร์ พ.ศ. 2528	
จำแนกรายเดือน.....	49
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ.....	55
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ.....	56
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะ สถานภาพสมรส.....	56
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ.....	57
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับรายได้ (บาท/เดือน).....	58
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิภาค แต่ละภาค.....	59
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิภาค จังหวัด.....	60
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ เดินทางมาเขื่อนศรีนครินทร์.....	63
11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	64
12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามพาหนะเดินทาง เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนครั้งที่มา เยือนศรีนครินทร์.....	65
14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามระยะเวลาในการ เดินทางท่องเที่ยว.....	66
15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามการพักแรม...	67
16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามสถานที่พักแรม	67
17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามเหตุผลในการ เดินทางมาที่ เขื่อนศรีนครินทร์.....	68
18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามสิ่งดึงดูดใจ ที่บริเวณ เขื่อนศรีนครินทร์.....	69
19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามความสะดวก ในการเดินทาง.....	69
20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง.....	70
21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งท่องเที่ยว ที่ประทับใจ.....	71
22 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวกับระยะทางในการ เดินทาง.....	74
23 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวกับระยะทางในการ เดินทาง.....	76
24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวกับ ระยะทางในการเดินทาง.....	78
25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวกับระยะทาง ในการเดินทาง.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
26 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้ของนักท่องเที่ยวกับระยะทางในการเดินทาง.....	82
27 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวกับระยะทางในการเดินทาง.....	84
28 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวกับระยะทางในการเดินทาง.....	86
29 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ร่วมเดินทางกับระยะทางในการเดินทาง.....	88
30 ระดับการวัดของตัวแปรที่ศึกษาในการวิเคราะห์การผันแปร และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่.....	90
31 การวิเคราะห์การผันแปรของระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนศรีนครินทร์.....	94
32 การวิเคราะห์การจำแนกหมู่ของระยะทางในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนศรีนครินทร์.....	95
33 ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระยะทางในการเดินทาง	112

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1 ที่ตั้งและเขตการปกครอง.....	26
2 ลักษณะภูมิประเทศ.....	28
3 ลักษณะภูมิอากาศ.....	30
4 ทิวเขา ภูเขา แม่น้ำ.....	31
5 แม่น้ำและร่องน้ำ.....	33
6 เส้นทางคมนาคม.....	35
7 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี.....	39

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ของระยะทางกับประเภทสินค้าและบริการ.....	11
2	Hierachy of Distance - Decay Curves.....	12
3	วิธีการวิเคราะห์อุปสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้ตัวแปรระยะทาง	13
4	ปริมาณการมาท่องเที่ยว ณ เมอราเมค เบซิน.....	14
5	ภาพพจน์ของร้านค้าและพฤติกรรมของลูกค้า.....	15
6	Model of Recreation Choice.....	17
7	วงจรชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการท่องเที่ยวหรือพักผ่อน.....	18
8	เส้นอุปสงค์ต่อการพักผ่อน.....	19
9	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเขื่อนศรีนครินทร์.....	102
10	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะทางในการเดินทาง.....	103